

Forfatter: Molbech, Christian

Titel: BREV TIL: Molbech, Christian Knud Frederik FRA: Molbech, Christian (1855-12-28)

Citation: Molbech, Christian: "BREV TIL: Molbech, Christian Knud Frederik FRA: Molbech, Christian (1855-12-28)", i *Christian Molbech og hans Søn Christian K. F. Molbech - En Brevveksling*, Museum Tusulanums Forlag, s. 161. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991706-000-shoot-L0019917060000065.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Christian Molbech og hans Søn Christian K. F. Molbech - En Brevveksling

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Kjøbenhavn, 28. Decbr. 1855.

Min kiære Christian,

Du vil ikke holde det for tomme Ord, naar jeg siger, at jeg i et Par Maaneder har havt samme Længsel efter at skrive til dig, som efter et Brev fra dig — og saalænge er det ikke engang siden jeg modtog dit sidste, endnu ikke besvarede. Det er vist ikke derfor, at Du senere intet har skrevet. For Savnet heraf har jeg et Par Gange faaet lidt Erstatning ved at høre et og andet om og fra dig ved din Moder; men i mig selv har jeg længe, og mangen Gang med en vis Smerte følt Savn af det Slags indvortes Trøst og Tilfredsstilling, som det giver mig at meddele dig noget af min indre Tilværelse. At jeg dertil kan føle Trang, vil vist ikke undre dig. Du kiender mig saa længe og nøie — jeg forudsætter det sidste — at Du vel veed, jeg heller ikke i min Alderdom har aflagt den s. 162stemning, der egentlig har været mit hele Livs: en bestandig Svæven imellem Ideal og Virkelighed, imellem Livslyst og Savn, imellem ligeegyldig Beskuelse af den udvortes Verden og tungsindig Reflexion over alle dens og mine egne Ufuldkommenheder. De sidste føler jeg desværre — som det forekommer mig — snarere at tiltage, end aftage med Aaren; og der ligger uden Tvivl meget af dyb Sandhed i den Sætning, jeg erindrer at have læst engang. at det først er i Alderdommen vi kunne finde et Menneskes sande Væsen og Charakter meer og mere udviklede baade fra den gode og slette Side. Dette synes ogsaa, hvad Siælen og Aandslivet angaaer, at være ganske naturligt. Det uvæsentlige og tilfældige Ydre i Verden taber med Alderen bestandigt mere af dets Indvirkning og Indflydelse hos Mennesket; det Indre og Aandelige kommer ligesom til højere Betydning og Kraft. I det mindste skulde det saa være, fordi Naturen og Skaberen maa ville, at Siælen og Aandslivets Princip, ligesom Sæden eller Frugten, skal modnes til det Øieblik, da det skal ophøre at dele sig med, eller være afhængig af det Legemlige og Forgængelige.

Man kunde da, blandt meget andet, spørge om: Men hvad bliver der af dem, som døde i tidligere Livsepoker — og følgelig maa savne den formeerte Alderdoms-Modenhed? — Jeg vilde dertil for det første, eller ad interim, svare: at enhver saadan tidligere Død egentlig er abnorm; skjøndt herimod maaskee kan indvendes, at den høie Levetid, som Nogle ville tillægge Mennesket som normal, overhovedet dog kun synes at gielde for en Livsstand, hvori dets physiske Organisme kan udvikle sig og eksistere under naturlige, hverken af overspændt Civilisation og Forfinelse eller af Vildhedens Savn og Afbræk forstyrrede Forhold. — Men herfra gives igien Undtagelser.

De fleste saakaldte Longævi findes vel blandt de lavere Folkeklasser, eller saadanne, der ikke lide af overdrevne Aandsanstrengelser. Men hvormange findes dog ogsaa blandt Lærde, Digtere, ja selv speculative Tænkere og Matematikere? (Kant, Schelling, Newton (det forekommer mig, at han blev 70—80 Aar) for ei at tale om Goethe, Wieland, Klopstock, Voltaire, Fontenelle — omtrent 100 Aar) o.s.v. Nylig er, som Du veed, her død en af vore ældste — om ikke den allerældste bl. vore Notabiliteter — Stemmann. Han blev 91 Aar, og skal nogenlunde have bevaret sine Aandsevner, saaledes som de i de senere Aar, i en noget sløvere Tilstand (ikke ret meget) havde været. Ved hans Død har været den Besynderlighed, s. 163at han i de sidste 14 Dage ikke skal have nydt andet end Vand, med lidt Viin i, og at dette siges at have været Følge af hans egen »absolutistiske« Villie. Det fortælles, at han oftere gientog: »Jeg vil ikke leve længere«. — Jeg har meget lang Tid ikke seet hans Client Hr. Wegener — men har foresat mig at spørge ham om denne Tradition er sand. Denne har i øvrigt skrevet en lovtalende Artikel over Stemmann i Dagbladet. Ved at nævne normale og abnorme Forhold, kommer jeg til at tænke paa mig selv, og at Du vel, efter en temmelig lang Tids Forløb, kan ønske at høre noget om mine egne »Ställningar och Förhållandar«. — —

Jeg har saaledes havt stor Trængsel og Tryk af de Arbejder, som skulde og maatte bringes til Ende, førend Aaret fik Ende — foruden andre, som vel ikke havde denne Nødvendighed, men dog, saasom begyndte, ogsaa maatte sluttet. Saaledes har jeg dog været saa heldig, efter Løfte til Hegel, at bringe 4de Hefte af Ordbogen til Slutning, saaledes at det kunde gaae ud i Landet i rette Tid inden Nytaar; ligeledes 3die Bind af mine blandede Skrifter, hvilke begge Dele Du erholder som en Nytaarsgave, men formodentlig dog først nogle Dage efter 1ste Januar. — —

Din nye — eller rettere fornyede Bog, *Reisen i Spanien* ^{*)}, har jeg for min Deel heller ikke faaet og knap seet. Den har erholdt en moderne og glimrende Paaklædning, men Linnedet o: Papiret svarer ikke dertil. Hvad Reitzel tænker paa, som skal have ladet 600 Exemplarer indbinde i et sligt kostbart Bind til 2—3 Mark Stykket, begriber jeg ikke. Men det maa være dig kiært, at han maa betragte Bogen som classisk — i det mindste qua Jule- og Nytaars-Artikel, og at han saaledes venter sig, at hvad der nu bliver liggende, kan gaae af ad Aare, eller i senere Aars Jule-Messe. — I øvrigt maa naturligviis din Bog trykkes af Chr. Winthers Digtning (hvorom Du vist ogsaa i Kiel har hørt, at den har gjort mageløs furore). 1000 Exemplarer udsolgte i 14 Dage — det andet lige store Oplag færdigt til Juul; ja i Gaar sagde nogen, at der tænkes paa et 3die; men jeg antager, det var en Phantasie. Jeg tænker i øvrigt, at Du, naar dette indløber, selv har faaet og læst Bogen, og saaledes ogsaa kiender de fameuse, noget adspredte Stropher, som naturligviis her ere i Folke-Munde, og som endog Endeel kunne udenad, der ikke engang have seet Bogen. Dette var endog Tilfældet med Grev Carl Moltke, s. 164der rettede mig, da jeg vilde fremsige den stærkeste af disse Stropher og feilede i et Udtryk. Jeg spiste der i Gaar, tilligemed General Hansen, og vi vare de eneste Giæster. — — General Hansen synes, i Stedet for at tænke paa sin Proces og af »Fædrelandet« forventede Dom som Lands- eller Rigsdags-Forræder, at være ganske fordybet i sine historiske Studier. — Foruden »Hiortens Flugt« som —

med alt det, at den er gaaet af »som varmt Hvedebrød« — dog er en Bog — har i lang Tid Arveprindsens Dag været à l'ordre du jour; ja det er virkelig meget længe siden, at nogen Materie saa længe og saa ivrigt har været Snakke- og Sludderstof i Kiøbenhavn. Bedrøveligt er det, at den lille, gamle, godmodige Herre, der virkelig en Tid holdt sig meget kiækt — til Alles Forundring — dog næsten ubegribeligt har ladet sig saaledes overliste af Scheel og af »Dorrit« paa Frederiksborg, at han nu er paa Veien at synke — ja vel allerede er det meer end jeg selv havde ventet. — Fra din Moder har Du vel hørt noget om, at det smukke Sted »Gammelgaard«, som længe har været paa Veien at blive mine gamle Aars Yndling, hverken mere er mit eller din Broders. — —

Jeg havde mangfoldigt endnu at sige dig; men Tid og Papir sige: non plus ultra! Lad Hiertets Stemme sige dig, meer end disse sidste Ord til dig fra 1855, at Du i ethvert Aar, som Forsynet endnu har bestemt, vil være det kiæreste Maal, og snart den eneste ublandede Glædeskilde for din tro hengivne Fader

C. M.